JUN 24 1989
EX
NY Public Library Div. S
Grand Central Station
PO Box 2231 New York, NY 10017
T226

Tė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

NO. 4 | 307 West 30th St., New York, N. Y. 10001, 1989 balandžio-April mėn. | 81-ieji metai

Pirmąjam — po šimtmetinio — Seimo — delegatams ir svečiams prisimintina

POVILAS P. DARGIS
SLA Prezidentas

Prie žymių ir didelių Amerikos lietuvių darbų turime priskirti Susivienijimo Lietuvių Amerikoje atsiradimą. Jis sukurtas taip pat vadovaujantis aukštais tikslais. Tik pavarstykime Susivienijimo pirmųjų seimų protokolų pageltusius lapus, dirstelkime į pirmąsias SLA konstitucijas, paskaitykime pirmųjų veikėjų patriotines kalbas, ugningas mintis ir pažvelkime į jų darbus, greit įsitikinsime, jog pirmoje eilėje tiems lietuvybės apaštalams rūpėjo mūsų tautos ir lietuvybės reikalai.

Suprantama, kad šalia to buvo rūpinamasi ir pačiu draudimu, bet tuo keliu pelnytas ir atliekamas centas buvo atiduotas ir lietuvybei, o apdraudos lietuvius SLA narius suvienijo į didžiausią organizaciją. Ta dvejopa Susivienijimo veikla — lietuvybei ir apsidraudimas buvo ir tebėra mūsų fraternalinės organizacijos didžiausi ramsčiai, nariai padėję Susivienijimui išaugti ir sėkmingai veikti per 103 metų laikotarpį. Buvo sukurta gan daug organizacijų, bet jų dauguma išnyko, nepalikusios net savo buvimo pėdsakų.

Mūsų Susivienijimas ne tik išsilaikė, bet tapo seniausia ir didžiausia lietuvių organizacija. Visa to ilgo amžiaus paslaptis yra ta, kad **Susivienijimas kartu yra ne vien draudimo, bet ir idealistinė lietuvių jungtinė organizacija.** Jai niekad netrūko veikėjų, kurie pasišventę dirba.

SLA broliškosios organizacijos narių tarpe yra įvairių pažiūrų žmonių, lygiai kaip Lietuvos sesučių, o kai kurių ir Amerikoje darželiuose randame rūtų, bijunėlių, lelijų ir kitų gėlių, taip ir SLA šeimoje yra įvairiausių žmonių, bet **brolybės principas** juos išlaiko glaudžioje vienybėje!

• • •

Kartą vienas žmogus pasakojo, kad jis buvo labai nustebęs, matydamas vaizdą, kad mažas 7 metų berniukas, sukaupęs visas jėgas nešė daug didesnį už save sužeistą berniuką. Paklausė jo: "Ar tau toji našta nepersunki? Nešėjas atsakė: "Našta man nepersunki, nes aš nešu savo brolį" . . . Taip ir mums, broliai ir sesutės, visuomeninė — lietuvybės našta turėtų būti lengva, nes nešame ir savo mielosios tautos naštą.

Susivienijimo klestėjimui ir ateities užtikrinimui reikia ne vien gerų finansų, bet ir pasišventusių veikėjų. Tad privalome mūsų Susivienijimą dar didinti, į jį įrašydami vis naujų narių. Susivienijimui ypač reikia užpildyti vietas tų, kurie iškeliavo **Amžinybėn.** Bet šį darbą sėkmingai atliksime, jei į jį **įsijungsime visi ir dirbsime**, turėdami prieš akis **Susivienijimo gerovę ir ateitį.**

• • •

Mes turime suprasti pavojus, kuriuos mūsų tautai dabar tenka išgyventi. Bet juo didesni pavojai, tuo sunkesni uždaviniai ir pareigos tenka kiekvienam lietuviui. Šiuo kritišku laikotarpiu **Susivienijimas yra tapęs lietuvybės tvirtove**, ir kiekvieno SLA nario pareiga tą tvirtovę palaikyti bei stiprinti. Dėl to mums tenka daugiau įtempti savo jėgas ir parodyti daugiau pasišventimo.

Senieji SLA veikėjai savo veikloje vadovavosi aukštais siekiais, ir kaip matome, jų darbas davė gražius vaisius. Tam lietuvybės darbe, kuris glūdi **SLA** tiksluose, šiandien taip pat reikia nemažesnio aukojimosi ir idealizmo. Tik tuo keliu eidami pajėgsime išlaikyti Susivienijimą ir nugalėti tuos sunkumus, kuriuos mūsų tautai tenka pergyventi. Užtikrinu, kad visus sunkumus nugalėsime ir visas problemas išspręsime, jei laikysimės vieningumo, veikdami broliškuoju pagrindu.

Ateities lietuvybės laidas yra didysis **SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE**, kaip stipriausia visų lietuvių bendruomeninė organizacija, paremta pastoviais ir tvirtais pamatais.

Daugiausia SLA nariams svarbu — sveikata, jos apdrauda, taip pat šiemet SLA Seimas, jo veikla ir ateitis.

Pasikeičiant Lietuvoje santvarkai į gerąją pusę Amerikos ir Kanados lietuviai kiekvieną savaitę susilaukia nuo 40 iki 50 lietuvių, atvykstančių pas gimines, jų kvietėjus ir artimesniems santykiams su mumis pagerinti. Atvyksta ir amerikiečių kviečiami profesionalai ir menininkai.

Visame mūsų apgyventame kontinente juos sutinka ir SLA veikėjai, taip pat delegatai į SLA Seimą Cleveland, Ohio. Kai kurie delegatai ir nariai, neabejojamai su mielaisiaisiais svečiais ir viešniomis iš tėvynės dalyvaus mūsų 63-iajame Seime.

• • •

Dalis atvykusiųjų, atrodo, gali pasilikti mūsų tarpe, o kai kurie gali norėti įsijungti į mūsų istorinio Susivienijimo šeimą.

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ISTORIJA IR ALBUMAS SIUNČIAMAS NEMOKAMAI! PAŠTO IŠLAIDOMS ATSIŲSKI $6.00 SLA CENTRUI.

SLA PILDOMOSIOS TARYBOS RINKIMŲ DUOMENYS

SLA Pildomosios Tarybos balsams suskaityti Komisija Živilė H. Jurevičius iš SLA 126-osios Kuopos, New York, N. Y., Elena M. Juška iš 3-čiosios Kuopos, Elizabeth, N. J. ir Liucija Sperauskas iš SLA 99-osios Kuopos New York, N. Y. 1989 m. balandžio-April 11-12 dienomis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Centre, 307 West 30th St., New York, N. Y. suskaičiavo SLA Pildomosios Tarybos rinkimų, įvykusių 1989 m. kovo-March mėn. balsus, rado, kad pagal kuopas balsavo: 55 kuopos ir pavienių — 94 nariai.

Balsų gavo:

Į PREZIDENTUS	**Paul Paul P. Dargis**	637
Į VICEPREZIDENTUS	**Vytautas P. Dargis, M.D.**	641
Į SEKRETORIUS	**Genevieve Meiliunas**	637
Į IŽDININKUS	**Christine Austin**	631
Į IŽDO GLOBĖJUS	**Josephine Miller**	460
	Vytautas Kasniunas	470
	Alexander J. Chaplik	231
Į DAKTARUS KVOTĖJUS	**Kazys Bobelis, M.D.**	617

Tuo būdu balsų dauguma išrinkta sekančioji SLA Pildomoji Taryba

Paul P. Dargis	**Prezidentas**
Vytautas P. Dargis, M.D.	**Viceprezidentas**
Genevieve Meiliūnas	**Sekretorė**
Christine Austin	**Iždininkė**
Josephine Miller	**Iždo Globėja**
Vytautas Kasniūnas	**Iždo Globėjas**
Kazys Bobelis, M.D.	**Daktaras Kvotėjas**

[Plačiau skaitykite 4 puslapy]

BALSAMS SKAITYTI KOMISIJA:

Živilė H. Jurevičius, Liucija Sperauskas , Elena M. Juška.

JAV LB Kultūros tarybos sudaryta radijo premijai skirti komisija — Petras Petrutis, Balys Račkauskas ir Leonas Narbutis — šių metų radijo premiją nutarė paskirti Juozui Stempužiui, Clevelande veikiančios *Tėvynės Garsų* radijo programos vedėjui ir redaktoriui. Premija bus įteikta gegužės 20 Chicagoje LB ruošiamoje premijų šventėj.

Münchene leidžiamas *USSR News Brief* biuletenis savo 1988.XII.15 laidoje pranešė, kad įsteigtas Lietuvos Pacifistų Sąjūdis, kuris reikalauja, kad iš Lietuvos būtų išvestos okupacinės pajėgos, panaikintos karinės bazės, Pabaltijo šalys būtų paskelbtos nebranduoline zona, ir atsisakantiems tarnauti kariuomenėje.

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA CONVENTION
JUNE 23, 24 AND 25TH
IN CLEVELAND, OHIO

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

Published semi-monthly except July and August by the
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 West 30th St., New York, N. Y. 10001
Tel. (212) 563-2210

REDAGUOJA SLA REDAKTORIŲ KOMISIJA
EDITED BY SLA EDITORIAL BOARD
GENEVIEVE MEILIUNAS, MANAGER

Yearly Subscription Rates:
In the United States $4.00
To Foreign Countries $5.00

Entered as Second Class Matter November 18, 1910, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 8, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubūs raštai redakcijai reikia siųsti nevėliau, kaip prieš savaitę laikraščio numeriui išeinant.

Keičiant adresą, būtina pranešti senasis adresas. Už įkelbimų turinį redakcija neatsako.

NUO SEIMO IKI SEIMO

VYTAUTAS KASNIŪNAS

Iš „Tėvynės varpų"

1891 m.

Triūsas maskoliavimo dvasios ir kaip mes daleidžiame jai be jokio trukdymo apie mus triūstis. Didžiausia kaltė tame dalyke mūs juodžiponių. Ką daro valdžia ir vargdieniai dėl atitolinimo bado.

Kur žengsi, kur žvilgtelsi Lietuvoje, esančioje šiaurių erelio priegloboje, ten užtėmysi, kaip maskoliavimo dvasia sukasi aplink lietuvius, pasiversdama visaip: tai kaipo slibinas, atidaręs nasrus, drąsiai leidžia liepsną ant silpnų, neturinčių ginklo aukų, idant jas prie visko priversti bauginimu; tai vėl kaipo aniolas plezdenimu švelnių sparnų apsnaudina, idant lengviau įveikti auką; tai kaipo geradėjas ištiesia ranką su dovanomis, gražiomis paviršiumi, o viduryje prilaikančiomis nuodus, tai vėl kaipo nekalčiausias avinėlis šokinėja tarpu lietuvių, nuduodamas, būk nieko o nieko pavodyti negalįs.

Mes gi daleidžiame tai dvasiai suktis apie mus ir taisyti ant mūsų kilpas — nepasakome: *apage satanas*[1]! Arba jau neįstengiame, arba neišdrįstame tai padaryti arba visai neužtėmydami nieko, arba ir mislydami širdyje: tegul sau maskoliavimo dvasia sukasi ir renka aukas dėl ateitės, kad tik mums patiems šiądien būtų sotu ir šilta!

Aukščiausia vyriausybė išdavė ypatingus įstatus, aiškiai rodančius, kad žodis *„lietuvis"* tai jau šiądien anachronizmas ir turi vertę tiktai istorišką; vietinė administracija dėl savo kišeniaus arba savo žvėriškumo, turėdama atiduotas aukštesnės vyriausybės dėl papjovimo aukas, išduoda nuo savęs įstatus kitus, greičiaus naikinančius; ant to nesibaigia — ir žemiausia administracija, kaip visoki policiantai, ir ta, pasižiūrėdama ant savo viršininkų, saviškai mus baugina savo neva tiesomis.

O mes? Mes kenčiame ausis *nuleidę ir da rūgojame kartais ant tų, ką išdrįsta atvirai pasakyti: broliai! su mumis elgiasi neteisingai! skriaudžia mus!*

Teisybė, su įstatais aukščiausios vyriausybės sunku kovoti, jeigu jau sykį pasirodėme tokiais, kuriems minėtus įstatus lengva buvo suteikti, vienok su improvizuotais dėl mūs įstatais vietinių administratorių *minorum gentium*[2] galima kovoti ir ieškoti teisybės.

Vidutinėse mokslinyčiose daleista buvo išguldinėti mokintiniams dalykus tikėjimo prigimtoje jų kalboje. Štai tarp lietuvių atsirado *„batiuška"*, ką pasisiūlė išguldinėti dalykus tikėjimo lietuvių vaikams maskoliškai, ir dabar išguldo.

Ar tie visi lietuviai, kuriems pirmų pirmiausia priderėjo parodyti anam *„batiuškai"*, kad negerai daro, ir priversti, idant liautų, pasirūpino apie tai? Anaiptol! ir šiandien sveikina visi jį užmiršę nusikaltimą su taip linksmais veidais, lyg dėkavodami už tai, ką yra padaręs.

Vyriausybė mums sako: žiūrėkite, kokia aš gera — trokštu jus apšviesti, duodu jums daug pradinių mokslinyčių ir mokintojų, tam tyčia pritaisytų. Teisybė, duoda mokslinyčias ir pritaiso tokius mokintojus, ką paskui taip rūpestingai šviečia lietuvių vaikus, kad net mažos mergaitės ir namieje, ir ant ūlyčios jau kitaip nekalba, kaip tik maskoliškai; valandas gi, atlikusias nuo mokinimo vaikų, daugelis tų mokintojų paverčia ant skundimų policijai lietuvių, skaitančių lietuviškai, ir atplėšinėjimo su pačto urėdninkais tų laiškų, kur užuodžia lietuvišką laikraštį. Jeigu turime iš tarpo savęs daug agentų, prikalbinėjančių mūs žmoneles, idant savo vaikų neleistų aukščiaus 4 kliasų (turbūt tie agentai paleisti vieno lietuviško laikraščio, kuris šiaip garsina: *„Šio svieto mokslai ir mandrybės Dievo akivaizdoje yra pusgalvystė"*), tai dėl ko tie pat agentai, taip besirūpinantieji apie dalykus apšvietimo vaikų, nepasirūpina persergėti žmoneles, idant būtų atsargesniais, atiduodami vaikus į pradines mokslinyčias.

Valstija ima mūs jaunikaičius į kariūmenę. Tie jaunikaičiai, išmankyti tenai ant kurpalio: *vienas caras, vienas tikėjimas*, t. y. ant dešimtinės maskolių doros, sugrįžę paskui į tėviškę, tampa apaštalais tos doros: tampa priešais ne tik savo tėvų pobūdžių ir kalbos, bet denunciantais savo tikėjimo, kalbos, brolių ir seserų. Ar mes pasielgiame su denunciantais taip, kaip jie yra užsipelnę? Ne, nepasielgiame taip, da gerinamės jiems, idant kartais mūs nejklampintų, — visai taip darome, kaip tas ūkininkas, kad gerinasi arkliavagiui, idant neatlankytų tvarto. O girdėdami, kaip tie ekssaldotai kaimuose ant susirinkimų dainuoja maskoliškas dainas, su tikra maskoliška įtalpa, ne tik nenubaudžiame ir nesugėdiname dainininkų, bet gėrimės ir patys prašome, idant da vieną tokią užvestų.

Taigi maskoliavimas veržiasi visokiais keliais tarp mūs, o mes beveik nesistengiame, kur galima, atsispirti, nepasiduoti.

Dėl ko gi taip yra? Aišku: dėl to, kad plačiam daugume mūs inteligentų pajautimas savosios tautystės yra apmiręs. Stipriausiu pamatu tautystės, pirmiausiu jos ramsčiu yra prigimtoji kalba. Atimk žmonių kuopai kalbą — dings tautystė su visais primestais jai priedais. Iš kur mūs tautystė gali būti stipri ir nepasiduodanti vodingoms[3] rūdims, jeigu mes patys ištraukiame iš po jos pamatą, atimame ramstį — vienu žodžiu, jeigu mes patys neapkenčiame savo prigimtos kalbos? Išskyrus iš mūs juodžiponių[4] daug didesnę dalį tokių, ką lietuviškai ištartą žodį priskiria prie tarimų, išmestų iš salūniško žodyno, da rasime, kad ir likusiejie juodžiponiai, neva mylintiejie lietuvišką kalbą, nelygiai ją vartoja, maža tik dalis išdrįsta prisipažinti prie jos atvirai, didesnė gi dalis myli lietuvišką kalbą kokia ten paslaptine, pakampine meile, lyg nelegališką pačią, su kuriąja gėda pasirodyti prie žmonių.

Rodosi, kad lietuvis toks, kaip pasakys ką lenkiškai, tai jis ponas, jis išmintingas, jis didis, o pasakęs tą pat lietuviškai, liktų klopas, kvailys, pašlemėkas. Kaip gi vaikai, einantieji į mokslinyčias, kalbės lietuviškai pramokę kitokios kalbos, kaip ekssaldotai dainuos ir kalbės lietuviškai išmokę kitaip, jeigu jie mato, kad juodžiponiai, turintieji rankose vadovystę žmonių tamsesniųjų, šalinasi nuo lietuviškos kalbos ir, prireikėjus kada tardami lietuvišką žodį, užsimerkia, lyg nerdami sau ant kaklo kartuvių virvę? Tik ir vaikams, ir ekssaldotams malonu pasirodyti, kad jie nekvailiai ir t. t.

Toks juodžiponis nepersergės nė anų vaikų, nė ekssaldotų, nes jie galėtų atremti: vaigi tu, dėde, dėl ko nekalbi lietuviškai? tik tu mokintas, tai žinai, kaip yra geriaus!

Nuobodu iš tikro apie tai klausyti — jau tiek kartų buvo rašyta ir kalbėta, — bet ką padaryti, kad tas dalykas užtėmijamas ant kiekvieno žingsnio ir veržte veržiasi po plunksna? Lašas vandens, krisdamas tankiai ant vienos vietos akmens, padaro jame duobę, argi mūsų išsinėrusių iš lietuvystės juodžiponių būtų taip kieti ir stori kiaušai, kad nuolatai atkartojamas priminimas, idant susiprastų, jų taip ilgai nejveikia? Šįmet Lietuvos ūkininkams nepasisekė — lytingas metas nedaleido suimti visko iš lauko, o da kas liko, tai pūva. Keliose Maskolijos rėdybose nieks neužderėjo. Valdžia, tikėdamasi

[Tęsiama 3 pusl.]

Tekstą spaudai parengė
Jonas PILYPAITIS

Iš "Tėvynės varpų"

VYTAUTAS KASNIŪNAS

[Atkelta iš 2 pusl.]

visatinio bado, užgynė nuo tos ir tos dienos parduoti grūdus į užrubežį. Prekėjai grūdų šoko greit prie darbo, idant da prieš paskirtą dieną prisigrūsti kišenius, nes prekė rugių smarkiai pakilo. Supirkinėję rugius, kur buvo galima (kitur žydai patys rinko nuo laukų javus šventomis dienomis, kad tik nepasivėlinti), skubino ant geležinkelių. Žmonės vargdieniai, ypač žydai mažų miestelių, žinodami, kad badas pirmiausiai stversis prie jų, ėmėsi prekėjus grūdų visokiais būdais trukdyti, idant neišneštų duonos: tai sugrąžindami iš kelio vežimus su rugiais, einančiais ant geležinkelio, tai pjaustydami maišus, jeigu nepasisekė sugrąžinti, tai tiesiog stabdydami laivus ant Nemuno ir vagonus ant geležinkelio, vežančius javus į užrubežį. Jeigu šįmet bus sunkus metas, tai kas bus su ateinančiu metu, jeigu lytus nedaleis apdirbti žemės ir pasėti?

1893 m.

Iš mano atsiminimų keletas žodelių, kuriuos, kaipo liudijimą padėkavojimo, iš tikros širdies mūsų vyrui J. Basanavičiui, pirmajam redaktoriui „Aušros", aukauju.

... patekau į gimnaziją (Lietuvoj) tame laike, kada jau mokslo institucijose įvesta buvo vieton lenkiškos priverstina maskoliška kalba, bet da įsibėgėjusi lenkų šlėktiška dvasia negalėjo susilaikyti ir apsiaupdavo kiekvieną lietuvį, patekusį į gimnaziją. Vos spėjau apsivilkti mėlyną mandieraitę su baltais sagučiais ir susimaišiau su draugais mokintiniais, pajutau, kad mano dvasioje kažin kas dedasi. Kas dedasi, numanyti ir išreikšti negalėjau, tik jaučiau, kad man gėda atsiminti, kuomi aš buvau, o ypač bauginausi, kad draugai nepatirtų, jogei aš moku *lietuviškai*. Tas dalykas galėjo mane išduoti artojaus sūnum esant. Žinoma, išlikimo instinktas liepė man niekad neatsiliepti lietuviškai ir saugotis, idant nieks nepamatytų, kad mano tėvas dėvi sermėginę ir moka tik lietuviškai. Dėl to gi stengiausi kalbėti nors blogai, bet *lenkiškai*, o nuo tėvų ir giminių, kurie atvažiuodavo manęs atlankyti, šalindavausi iš tolo, jeigu tik patėmydavau, kad kas iš draugų ar ponų mato. Šnekėdavau su jais ramiau tik pasislėpęs kur užkampyje. Tapau mat *lenku* ir sykiu *ponu* — tekau lenkiškai dvasiai. Pagedęs buvau, bet aš nekaltas, aš pats to nesupratau, kūdikiu da būdamas, o tie, ką suprato, manęs nepersergėjo, nepamokino...

Žiūrėdamas šiandien ant anų sėniai jau pralėkusių valandų, persiliudiju, 1) kaip baisiai vodija[4] doriškai žmogaus pusei, jeigu jis išsineria per šiokias ar tokias priežastis iš lukšto savo tautystės ir patenka praryjančiai įtekmei svetimos tautos ir 2) kaip galingas tautystės pamatas — prigimtoji kalba...

Paleido ant Velykų. Keletas mokintinių susitarėme pasisamdyti arklius ir keliauti drauge namon. Tarpu mūs buvo Basanavičius, mokintinis iš vyriausios kliasos. Bevažiuojant jis atsiliepia: „panowie, zaspiewajmy!"[5] Aš turėjau gerą balsą ir tikrai buvau paketinęs prisidėti. Tik štai Basanavičius užvedė lietuviškai: *Augin tėvas dų sūneliu...* Rodos, kad man kas gerklę užėmė iš gėdos. „Chlop"[6], — pamislijau sau lenkiškai, ir nuleidęs nosį tylėjau...

Buvau jau 5 kliasoje. Sykį ant lekcijos lietuviškos kalbos (lankydavau tas lekcijas kaip ir kiti — net patys lenkai — tik dėl to, idant turėčiau tiesą[7] ant lietuvių stipendijos universitete) ateina B a s a n a v i č i u s, jau tada studentas Maskvos universiteto. Įėjęs pasisveikino su mokintoju ir prakalbėjo *į mus lietuviškai*. Parodė gražumą lietuviškos kalbos ir atkartojo keletą vietų iš eilių, kur lietuviška kalba tiesiog perima gamtos skambėjimus, paukščių balsus: *leva, leva, neganyk* po pievą... arba *Jurgut, kinkyk, paplak, nuvažiuok...* Atkartojo ir daugiau vietų, tik visų nepamenu. „Komedyant!" pamislijau sau lenkiškai ir apkaitęs nusikreipiau į šalį ir ėmiau sau skaityti visai ką kitą...

Vinco Kudirkos gimimo 130-osioms metinėms

„IŠILGAI, SKERSAI PER LIETUVĄ..."

Sugrįžo į mūsų gyvenimą ilgus metus nepelnytai nutylima ir niekinama tautos atgimimo dainiaus Vinco Kudirkos kūryba, sugrįžo jo „Tautiška giesmė", kurios kiekvienas žodis tolygus varpo dūžio aidui, atkartotam širdyse. „Lietuva, tėvyne mūsų", — skambėjo tą lapkričio dieną Vinco Kudirkos gimtinėje — Vilkaviškio rajono Paežerių kaime, prie senos klėtelės, menančios mažojo Vincuko žingsnius, dainas, virkdomo smuikelio melodiją. Čia prasidėjo Lietuvos TSR žurnalistų sąjungos surengta Vinco Kudirkos diena, kurion susirinko visos Lietuvos spaudos darbuotojai. Kam, jei ne jiems pirmiesiems, pagerbti garsųjį varpininką, minint jo gimimo 130-ąsias ir artėjant Vinco Kudirkos redaguoto „Varpo" 100-osioms metinėms.

„Tai skambink, „Varpe",
tegul gaudims tavo
Išilgai, skersai eina per
Lietuvą!.."

— skaitome pirmajame, 1889 m. sausio mėnesį Tilžėje išleistame „Varpo" numeryje. Ir girdime Tavo raginimą, Vincai Kudirka, „Keikite, keikite, keikite!.. Dėl to susirinkome prie paminklo Kudirkos Naumiestyje, dėl to nulenkėme galvas prie kapo su užrašu „Daktaras Vincas Kudirka 1858—1899" šio miestelio kapinėse. Įsimintina buvo publicistikos popietė Šakių kultūros namuose, kur galima atminimui įsigyti ta proga pasirodžiusį pirmojo „Varpo" numerio faksimilinį atspaudą, kuriame perskaitėme ir šiandien gyvą priesaką: „mieris musu — tarnauti Lietuvai"!

Jadvyga GODUNAVIČIENĖ

THE BALTIC REPUBLICS: ONE OF THE MOST EXPLOSIVE PROBLEMS FACING MOSCOW

The three Baltic nations—Estonia, Latvia, and Lithuania—have known little independence in modern times. Sweden ruled them until 1721 when armies of Czar Peter the Great defeated the Swedes and took the Baltic nations as prizes. They enjoyed brief independence from 1918 to 1940, but then were forcibly incorporated in the Soviet Union as part of Moscow's booty under the 1939 Soviet-Nazi pact.

The Baltic peoples are distinctly Western in character and outlook. Estonians are ethnically and linguistically related to the Finns, the Latvian capital Riga was a major trading center of the Hanseatic League (a medieval economic and political union of free towns in Northern Germany), and the Catholic Lithuanians were once part of the Polish-Lithuanian kingdom. The Baltic peoples understandably always have measured their social and material progress by West European standards and not by those of the Russian heartland, which they consider backward and culturally inferior.

Given free choice, the three Baltic republics almost certainly would secede from the Soviet Union. The "Popular Fronts" that have sprung up in all three republics in the past two years may call simply for national "sovereignty," but surely see this as the first step toward national liberation. The "sovereignty" being sought by the "Popular Fronts" includes: the right of the republics to veto Moscow-imposed laws; making the native tongue the official language of the republic; and giving the republics, rather than the USSR, ownership of the land, natural resources industry, transportation, banks, farms and housing.

Initially Gorbachev attempted to suppress the Baltic national democratic movements. Throughout 1987, demonstrations were broken up by force, organizers harassed and expelled from the Soviet Union. Beginning last year, however, Moscow has made significant concessions to the nationalist sentiment. Between June and November, First Secretaries in all three republics were removed and replaced with more pragmatic and reform-oriented party bosses. The authorities did not interfere with mass demonstrations commemorating 49th anniversary of the Secret Protocols to the 1939 Soviet-Nazi pact, which gave Moscow the green light to occupy the Baltic republics. All three republics declared their indigenous languages official in 1988 and pre-1940 national flags have replaced the Moscow-designed red ones as the republics' official banners. The Vilnius Cathedral, confiscated by the state in 1950, was returned to the worshippers and the first mass was televised. Native language media in the Baltic republics now are the freest in the Soviet Union. And Lithuania has decided to compensate those arrested and deported from 1940 to 1953, the first such action in Soviet history.

The next test of Gorbachev's Baltic strategy is likely to be this spring during elections to the Supreme Soviet of the USSR. In all three republics, representatives of the "Popular Fronts" may outpoll the official candidates. If Moscow permits this, what in essence would be a political coup may be inevitable in the fall, when delegates to the local Soviets are to be elected. At that time, the "Popular Fronts" may win majorities in the Soviets and transform them from rubber-stamp assemblies into instruments of popular will.

—Excerpts from *Backgrounder*, The Heritage Foundation, Washington, D.C., March 9, 1989

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE
63-ČIASIS SEIMAS ĮVYKS
1989 M. BIRŽELIO-JUNE
23, 24, 25
CLEVELAND, OHIO
THE SIXTY–THIRD CONVENTION
OF THE
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
WILL TAKE PLACE IN
CLEVELAND, OHIO
JUNE 23, 24, 25

SLA PILDOMOSIOS TARYBOS RINKIMŲ BALSAMS SUSKAITYTI KOMISIJOS

PROTOKOLAS

SLA Pildomosios Tarybos Rinkimų Balsams Suskaityti Komisija: Živilė H. Jurevičius iš SLA 126-tos Kuopos, New York, N. Y., Elena M. Juška, iš 3-čios Kuopos, Elizabeth, N. J. ir Liucija Sperauskas iš SLA 99-tos Moterų Kuopos New York, N. Y.

1989 m. balandžio 11-12 dienomis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Centre, 307 West 30 St., New York, N. Y., skaičiavo Pildomosios Tarybos Rinkimų, įvykusių 1989 metų kovo mėnesį, balsus. Suskaičiavus rasta, kad pagal kuopas—

	Į Prezidentus	Į Viceprezidentus	Į Sekretorius	Į Iždininkus	Į Iždo Globėjus			Į Daktarus Kvotėjus
Kuopa No.	Paul P. Dargis	Dr. Vytautas P. Dargis	Genevieve Meiliūnas	Christine Austin	Josephine Miller	Vytautas Kasniūnas	Alexander Chaplik	Dr. C. K. Bobelis
7	26	26	26	26	22	24	4	26
11	2	2	2	2	2	2	—	2
14	12	12	13	13	13	13	—	12
17	6	7	7	4	2	6	1	3
22	10	10	10	10	10	10	—	10
30	5	5	5	5	5	4	1	5
36	1	1	1	1	1	1	—	1
38	31	31	31	31	31	30	1	31
40	9	9	9	9	1	7	1	9
43	30	29	29	29	—	8	30	29
53	5	5	5	5	5	3	2	5
63	19	19	19	19	19	19	—	19
72	7	7	7	7	6	7	1	7
73	12	12	12	12	12	12	—	12
75	19	19	19	19	9	—	8	17
90	3	3	3	3	3	3	—	3
99	11	11	11	11	8	11	3	11
104	10	10	10	10	3	7	10	10
115	5	5	5	5	5	5	—	5
124	12	12	12	11	7	9	8	10
125	4	4	4	4	1	3	4	4
126	11	12	13	12	4	10	8	11
133	3	3	2	2	2	2	2	3
134	16	16	16	16	15	16	1	16
168	9	9	9	9	8	5	5	9
200	5	5	5	5	5	—	5	5
207	3	3	3	3	1	3	2	3
208	13	13	13	13	11	12	3	13
214	3	3	3	3	3	—	3	3
217	3	3	3	3	3	3	—	3
222	18	18	18	18	18	18	—	18
226	4	4	4	4	4	4	—	4
228	11	11	11	11	—	11	11	11
234	11	11	11	11	2	9	1	11
236	5	5	5	5	5	5	—	5
238	1	1	1	1	1	1	—	1
245	4	4	4	4	3	4	1	4
260	18	18	18	18	14	14	7	17
278	8	8	8	8	8	8	—	8
297	11	11	11	11	11	11	—	11
299	8	8	8	8	8	8	—	8
301	10	10	10	10	10	10	—	10
302	2	2	2	2	2	2	—	10
308	13	13	11	10	—	3	10	11
322	9	9	9	9	5	5	7	7
336	5	5	5	5	5	5	—	5
353	40	40	40	40	35	25	19	40
359	7	7	7	7	7	4	3	7
365	9	9	9	9	—	—	9	9
373	12	13	14	14	12	8	5	14
375	3	3	3	2	—	3	5	3
376	9	9	9	9	7	3	8	9
56	10	10	10	10	—	—	—	10
211	2	2	2	2	—	—	—	2
44	10	10	10	10	6	9	5	7
PAV	92	94	90	91	80	65	39	86
	637	641	637	631	460	470	231	617

[Tęsiama 5 pusl.]

[Atkelta iš 4 pusl.]

Į PREZIDENTUS	**Paul P. Dargis**	gavo	637	balsų
Į VICEPREZIDENTUS	**Vytautas P. Dargis, M.D.**	"	641	"
Į SEKRETORIUS	**Genevieve Meiliunas**	"	637	"
Į IŽDININKUS	**Christine Austin**	"	631	"
Į IŽDO GLOBĖJUS	**Josephine Miller**	"	460	"
	Vytautas Kasniunas	"	470	"
	Allexander J. Chaplik	"	231	"
į daktarus kvotėjus	**Kazys Bobelis, M.D.**	"	617	"

Balsavime dalyvavo 55 kuopos ir 94 Pavieniai nariai

Iš viso balsavo 646 nariai

Sekančių kuopų Balsavimų Pasekmių Raportas neatitiko Balotams:

1. 75 Kuopa, Los Angeles, Cal. Balsavimo pasekmių raportas neatitiko balotams. Balsai užskaityti pagal Balsavimo pasekmių raportą.
2. 115 Kuopa, Wilkes Earre, Pa. gautas tik Balsavimo Pasekmių raportas, balotai negauti. Komisija balsus užskaitė pagal pasekmių raportą.
3. 228 Kuopa, Chicago, Ill. Balsavimo pasekmių raportas neatitiko balotams. Balsai užskaityti pagal balotus.
4. 234 Kuopa, Great Neck, N. Y. Balsavimo pasekmių raportas neatitiko balotams. Balsai užskaityti pagal balotus.
5. 278 Kuopa, St. Catharines, Canada. Balsavimo Pasekmių Raportas neatitiko Balotams. Balsai užskaityti pagal Balotus.
6. 56 Kuopa, Penn., Pa. Pagal balsavimo pasekmių raportą ir balotus buvo balsuota už 3 Iždo globėjus, o galima balsuoti tik už 2, todel šie balsai negalėjo būti užskaityti Iždo globėjams.
7. 211 Kuopa, Mahanoy City, Pa., pagal Balsavimo pasekmių raportą ir balotus buvo balsuota už 3 Iždo globėjus, o galima balsuoti tik už 2, todel šie balsai negalėjo būti užskaityti Iždo globėjams.

BALSAMS SKAITYTI KOMISIJA:

Zivile H. Jurevicius
Elena M. Juska
Liucija Sperauskas

Išmokamos apdraudos

1989 m. balandžio 8 d.

Simas Ganis, 6 Kuopa, Plymouth, Pa. gimęs Plymouth, Pa. Prie SLA prisirašė 1937 m. rugsėjo 1 d., mirė 1989 m. kovo 13 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Helen Ganis.

Valerija Bertulis, 17 Kuopa, Brockton, Mass., gimus Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1937 m. sausio 2 d., mirė 1988 m. spalio 20 d. Apdrauda išmokėta velionės dukteriai Valerie Newquist.

Walter M. Macaitis, 87 Kuopa, So. Omaha, Nebr., gimęs Omaha, Nebraska. Prie SLA prisirašė 1977 m. rugsėjo 1 d., mirė 1989 m. kovo 9 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Alice C. Macaitis.

Sophie Žukas, 127 Kuopa, Lynn, Mass., gimus Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1943 m. spalio 8 d., mirė 1982 m. lapkričio 12 d. Apdrauda išmokėta Diana L. O'Malley, Executris of the Estate of Helen Wilczewski.

Anastasia Valančius, 134 Kuopa, Chicago, Ill., gimus Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1923 m. lapkričio 18 d., mirė 1989 m. sausio 21 d. Apdrauda išmokėta velionės seserėčiai Violet Shokalis.

Katherine Strong, 196 Kuopa, Chicago, Ill., gimus Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1922 m. lapkričio 4 d., mirė 1988 m. spalio 13. Apdrauda išmokėta velionės vaikams Gedming J. Strong, Eugenia M. Krulish ir Ruth K. Strong.

Jieva Vaitekūnienė, 211 Kuopa, Mahanoy City, Pa., gimus Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1920 m. birželio 15 d. Apdrauda išmokėta velionės sūnui Albin Matikas.

Elzbieta Katinis, 342 Kuopa, Easton, Pa., gimus Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1939 m. balandžio 2 d., mirė 1988 m. lapkričio 11 d. Apdrauda išmokėta velionės vyrui Jonas Katinis.

1989 m. balandžio 22 d.

Henrikas Misiūnas, 75 Kuopa, Los Angeles, Cal., gimė Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1956 m. spalio 6 d., mirė 1989 m. kovo 14 d. Apdrauda išmokėta velionio pusbroliui Bronius Seliukas.

Petronė Waina, 136 Kuopa, Cleveland, Ohio, gimus Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1940 m. sausio 2 d., mirė 1989 m. vasario 17 d. Apdrauda išmokėta velionės dukteriai Alice W. Ayres.

Juozas J. Stalgaitis, 204 Kuopa, Tamaqua, Pa., gimęs Tamaqua, Pa. Prie SLA prisirašė 1946 m. balandžio 8 d., mirė 1989 m. vasario 17 d. Apdrauda išmokėta velionio dukteriai JoAnn G. Stalgaitis-Furey.

Emilija Krukienė, 208 Kuopa, Chicago, Ill., gimus Milwaukee, Wis. Prie SLA prisirašė 1920 m. gegužės 6 d., mirė 1988 m. gruodžio 17 d. Apdrauda išmokėta Thomas J. Rohan, for Harris Trust and Savings Bank-Trustee.

Kazimieras Otto, 236 Kuopa, Toronto, Canada, gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1955 m. lapkričio 3 d., mirė 1989 m. vasario 12 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Veronikai Ott.

Theresa Vinevic, 325 Kuopa, Terryville, Conn., gimus New Bedford, Mass. Prie SLA prisirašė 1941 m. gruodžio 31 d., mirė 1989 m. kovo 1 d. Apdrauda išmokėta John Jay, Jr., Executor of the Estate of Theresa Vinevic, deceased.

Nuo 1989 m. pradžios
iš viso: $24,827.00

SLA APDRAUDOS ĮVERTINIMO RAPORTAS UŽ 1988-UOSIUS METUS

Įstatymai reikalauja, kad visos fraternalės organizacijos kasmet valstijoms pateiktų ne tik savo stovio smulkų raportą, bet ir raportą, parodanti kokioj padėty yra pmirtinių fondas. Toks raportas vadinasi "Valuation Report" ir turi būti pripažinto aktuaro paliudytas. Pateikus jį valstijoms, jis turi būti taip pat paskelbtas organizacijos organe.

Sekamas SLA raportas, paruoštas Bruce and Bruce Co. Consulting Actuaries, buvo pateiktas valstijoms šiais metais. Jis parodo, kad SLS 1988-aisiais metais bendras turtas buvo $3,609,958.

Raportas seka anglų kalba:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA VALUATION REPORT

As of December 31, 1988 made to the Insurance Departments of the various States as required by law.

VALUATION EXHIBIT ASSETS — ACTUAL AND CONTINGENT

Assets available for payment of death losses	$3,609,958

LIABILITIES — ACTUAL AND CONTINGENT

Aggregate reserve for life certificates and contracts	$1,754,081
Aggregate reserve for accident and health certificates	63,000
Unassigned Funds	1,574,454
Expense and miscell. liabilities	218,423
	$3,609,958

SUMMARY OF OPERATION

	1987	1988
Income		
1. Total — All Premiums	$ 94,789	$ 78,104
2. Net Investment Income	207,337	246,317
3. Total Income	$302,126	$324,421
Outgo		
4. Death Benefits	$ 70,536	$ 77,083
5. Matured Endowment	6,720	15,541
6. Annuity Benefits (Employee Group)	6,519	4,758
7. Disability Payments	1,121	982
8. Surrender Benefits	12,908	15,477
9. Increase in Reserves	—13,759	—22,488
10. Subtotal	$ 84,045	$ 91,353
11. Commissions	$ 10,645	8,948
12. General Insurance Expenses	169,242	178,905
13. Taxes, Licenses and Fees	12,736	17,356
14. Other	— 28	4
15. Total Outgo	$276,640	$296,566
16. Gain Before Dividends	$ 10,108	$ 27,855
17. Dividend	0	0
Gains After Dividends	$ 10,108	$ 27,855
18. Net Real. Cap. Gains/Losses	—o—	34
19. Net Operating Gain	$ 10,108	$ 27,889

MORTALITY

Expected mortality on gross amounts at risk	$199,134
Net death losses incurred	$ 77,083

Ratio per cent of casual to expected mortality on gross amounts at risk during:

1988 — 38.71%
1987 — 35.36%
1986 — 35.22%
1985 — 38.40%

INTEREST INCOME FROM INVESTMENTS

Net Investment Income	$245,945
Tabular Interest	60,783

Ratio of Net Invested Income Earned:

1988 — 7.06%
1987 — 5.71%
1986 — 5.92%
1985 — 6,27%

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
Genevieve Meiliunas, Secretary

IŠMOKAMOS LIGOJE PAŠALPOS

1989 m. balandžio 8 d.

Frank J. Maskelis, 60 Kp., Grand Rapids, MI .....5 sav. 3 d.

1989 m. balandžio 22 d.

Walter Dapko, 275 Kp., Springfield, IL .....8 sav.

Nuo šių metų pradžios
iš viso $658.13

TĖVYNĖ NEWSGRAMS

"THE FIRST YEAR IS THE HARDEST" — ABOUT THE FIRST LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA — LAA CONVENTION

In preparing for the 63rd LAA Convention — have you given any thought about what the first Alliance convention was like? Fortunately, the organiation always had good secretaries and the basic facts were preserved despite 103 years.

On April 17, 1886 the shareholders of **Lietuviškas Balsas**, Jonas Šliūpas' liberal-nationalist newspaper, after long deliberation, chose a committee to form rules and by-laws to form an alliance, which was to be a national Lithuanian fraternal and cultural and scientific organization encompassing all Lithuanians in America. Pijus Paseckas was chosen chairman; Antanas Juškauckas became the recording secretary. This organization and by-laws committee placed ads in **Lietuviškas Balsas**, which was published in New York. It sent announcements to the nine existing Lithuanian mutual aid societies: 4 in Shenandoah, Pa., 3 in New York, N.Y; one in Baltimore, Md. and one in Waterbury, Ct.

• • •

The committee received favorable responses from the St. Casimir Society of Waterbury, the St. Casimir Society of New York, and from the St. George and Vytautas Societies of Shenandoah, as well as from a few individuals. It was decided to hold the first convention on August 15, 1886 in Shenandoah, PA. The St. George Society agreed to arrange the first convention.

On the designated day eleven delegates appeared at the fledgling Alliance's first convention. They were : Pijus Paseckas, Pranas Ramanauckas and Jonas Šliūpas of New York; Obelaitis of Baltimore; Jonas Matulevičius, Andrius Kapočius, Jonas Stritulskas, Stasys Miliauckas, Matas Andriukaitis, and Vincas Juodkojis of Shenandoah; and Bruožis from Shamokin, PA. After brief speeches and greetings, the convention presidium was elected: chairman — Pijus Paseckas, vice-chairman — Obelaitis, secretary — Vincas Juodkojis, and treasurer Stasys Miliauckas.

• • •

While discussing motions made to the convention, tempers flared over the motion to admit women and girls (maidens — merginos) to the Alliance. Some delegates were willing to admit women, but not girls. In the end the motion to admit the fair sex was rejected. After the motions, the delegates settled down to hard work. A constitution had to be forged.

• • •

Though simple in structure, the first Constitution of the Lithuanian Alliance is an interesting document because, in the main the organization has maintained its essence, namely, loyalty to the Lithuanian ethnic culture and a sincere desire to help one's brothers and sisters (fellow members) in dire distress.

According to the proposed Constitution, the name of the organization was to be: Susivienijimas Visų Lietuvninkų Amerikoje — Alliance of All Lithuanians in America. The purpose was threefold: a) buy property and houses, establish schools, homes for orphans, widows and the elderly, and build Lithuanian churches; b) establish a labor exchange (darbininkų birža), where unemployed Lithuanians would be assisted in obtaining work; and c) care for relatives of deceased members, The Alliance Executive (Centro Valdyba) is to be comprised of **a]** the President (valdovas arba pirmininkas), **b]** his assistent (pagelbininkas), **c]** the recording secretary (raštininkas) and **d]** the treasurer (kasininkas). In addition, there were to be at least 2 trustees(kasos globėjai).

The president was to concern himself with all organization matters and assets. He was to call conventions. The secretary was to bond himself for $100, while the treasurer was to take out a bond for $1000. The Executive (Centro Valdyba) was elected for one year and had to give an accounting to the annual meeting of delegates, that is, the Convention-Seimas. The Executive was to oversee the branches and the lodges which had their own officers. In those locales where lodges could not be, formed, the Alliance Executives would appoint an "agent," who collected moneys and names of members for the Alliance Executive.

Alliance members were to have equal rights. Members were required to pay dues. If, after half a year, a member failed to pay his dues, he was stricken from the Alliance list, losing all membership rights. The monthly dues were 10 cents. The enrollment fee was $1.00. Each Lithuanian society had the right to enroll in the Alliance as a group. Signed-up (enrolled) societies were obliged to foster the Alliance. Each society or agent was to send quarterly dues and names of members to the Executive.

For the relief of unemployed fellow nationals. Each member society, lodge or agent were to report to the Alliance labor exchange in New York, to check to see if jobs were available in the local work region.

A death benefit was to be paid out by the Alliance. Once the organization reached 500 members. However, the Alliance Executive was to be empowered to assess each member 25c/for this purpose annually.

Complaints against the Executive and other members were to be submitted in writing to the annual convention. (Pure democracy was to be upheld by decision of the convention delegates

Each member society or lodge was required to send at least one delegate to the annual convention. If a lodge was unable to attend, it could still submit its motions in writing through another attending lodge. The delegates were to choose the next convention site. The delegates at the convention were to rule on the reports of the Executive and of the lodge officers. All decisions were to receive a majority vote.

After a member had been with the Alliance for six months, he was entitled to death, orphans-widows or old age benefits.

The Alliance had one treasury-account, into which the quarterly dues were to flow. The moneys were designated for the following liabilities: 60% toward purchase of Alliance property, 25% towards benefits for members, and 15% for the use of the labor exchange. Received moneys were receipted. Every three months the State of the Alliance was to be published in a Lithuanian newspaper by the Executive.

During the annual convention the delegates could amend the LAA Constitution.

All eleven delegates signed this constitution. The Alliance Constitution was published in **Lietuviškasis Balsas** — Voice of The Lithuanians with a brief explanatory article which read:

"Such Is The Establishment of The Alliance of All Lithuanians in America".

That is:

• • •

"As at the beginning of christianity, the christians gave away their possessions for the good of all and as they helped the infirm, poor and orphaned, so today, we Lithuanians give a humble part of possessions concerning ourselves with helping each other and our nationality. No one doubts that such an Alliance should have been established earlier, but, God have mercy, we Lithuanians do not understand the superiority of such activity. Now, therefore, let us awaken and huddle together in a single body. Let us create a unitary Lithuanian Alliance, though some, wishing to dupe the Lithuanians, strive to divide them."

• • •

Such was the simple, yet noble ideal of the founders of our Alliance. They met with opposition from Lithuanians who were proud to be pro-Polish or pro-German. Still they prevailed as Lithuanian fraternalists.

During the first year our Alliance had formal lodges in Baltimore, Md., Shenandoah, Pa. (a lodge plus the Vytautas Society!, New York and Philadelphia. Chicago societies promised to join . . .

So during 1886-87 the Susivienijimas had a total of 173 members who paid fees in the amount of $203.51. Truly a humble beginning. Yet, the idea of Lithuanian fraternalism caught on, and today our Alliance is entering its' 103rd year, as another exciting national convention approaches.

Algirdas M. Budreckis

Varpininko žodis Lietuvos šviesuoliams

Aldona VAITIEKŪNIENĖ

Vincas Kudirka, buvęs pačiame lietuvių tautinio sąjūdžio epicentre ir savanoriškai ėmęsis atsakomybės už tautos likimą, tapo lietuvių visuomenės, inteligentijos sąžinės sinonimu.

Šviesuoliams — taip Kudirka vadino inteligentus — jis kėlė didelius dorovinius reikalavimus, nepaisydamas, kad reikėjo gyventi ir dirbti barbariškiausioje XIX a. imperijoje — carinėje Rusijoje, kad lietuvių inteligentų buvo vos saujelė. Būtent todėl, kad Lietuvos padėtis tokia sunki, nevalia sau nuolaidžiauti, — įtaigojo Kudirka. Grožinėje kūryboje, ypač poezijoje, ir publicistikoje, visų pirma „Varpo" skyriuje „Tėvynės varpai", Kudirka be išlygų, teigė: šviesuoliai turi būti tautinio susipratimo reiškėjai, šviesuolių rankose tautos kultūros likimas. Todėl be gailesčio žėrė į akis priekaištus „išsinėrusiems iš lietuvystės juodžiponiams".

Kudirka neatleido nė vienam šviesuoliui, švaistančiam taip reikalingas tautai dvasines galias „žvaigždutei prie kepurės" įsigyti, ieškančiam „ragaišiaus". Su širdgėla kreipėsi į varpininkus laikraščio dešimtmečio proga (nuo 1897 m. Kudirka — vėl „Varpo" redaktorius), apgailestaudamas, kad nemažai dorų vyrų pavirto į „minkštaduonius", išmoko derėtis su „numylėtąja tėvyne, kiek ji žada duoti už jų patriotizmą" („Varpas", 1898, Nr. 5).

Didžiausia tautos nelaimė Kudirkos mintimi — Lietuvos šviesuolių politinis bailumas, „kinkų drebėjimas". Jo straipsniai apie Kražių įvykius priminė, kad šviesuomenė negali negirdomis praleisti smurto. Kritiškai vertindamas katalikų Bažnyčią, publicistas tačiau stojo ginti tikinčiųjų, nes buvo pažeistas elementarus žmogiškumas. „Plaukai ant galvos stoja, kraujas stingsta gyslose, manant apie Kražius, — rašė Kudirka, pateikdamas kaltinamąją išvadą carinei savivalei. — Ir toks atsitikimas dedasi gadynėse humanitarizmo, visokių tolerancijų, kada steigiamos draugystės saugoti medžius no laužymo, apginti Europos gyvulius nuo kankinimo, išnaikinti prekystę vergais laukinėse šalyse" („Varpas", 1894, Nr. 2).

Imdamasis atsakomybės už tautą ir visuomenę, inteligentas privalo kritiškai vertinti save, — tokios nuostatos laikėsi Kudirka. Ne vienam ano meto šviesuoliui teko pajusti kitų kultūrų stiprią įtaką, kuri neretai pakirsdavo net etnines šaknis. Ir vis dėlto ne dažnas inteligentas išdrįsdavo viešai prabilti apie savo dvasines kryžkeles. Kudirkos straipsnis „Iš mano atsiminimų keletas žodelių, kuriuos kaipo liudijimą padėkavojimo, iš tikros širdies mūsų vyrui J. Basanavičiui, pirmajam redaktoriui „Aušros", aukauju" — didelis inteligencijos pavyzdys lietuvių kultūroje. Tai liudijimas, kad šviesuolis, būdamas lyderiu, sugeba pripažinti kito dvasinę lyderystę ir autoritetą.

Pasakęs daug karčių žodžių apie Lietuvos šviesuolius ir save, Kudirka tvirtai tikėjo lietuvių tautos bei jos inteligentijos galiomis. Juk apie tai ir „Tautiška giesmė".

Skelbiami fragmentai iš „Tėvynės varpų": „Varpas", 1891 m., Nr. 7; 1893 m. Nr. 2; 1894 m. Nr. 2; 1898 m. Nr. 5.

ŠLA KUOPŲ IR NARIŲ SUMANYMAI

1. LAIKO TAUPYMAS SEIMUOSE

SLA Pildomosios Tarybos ir Komisijų raportai turėtų seimo delegatus pasiekti iš anksto, ne pat seimo išvakarėse. Seimo metu nereiktų skaityti ilgų raportų. Laikas turėtų būti sunaudotas dėl surašytų jų pranešimų paklausimams. **336 Kp.**

2. DĖL SVEIKINIMŲ SEIME

Norint išvengti gaišaties, raštiški sveikinimai seimui neturėtų būti perskaityti pažodžiui, o tik susimuoti. **90 Kp.**

3. SEIMŲ DARBOTVARKĖ

Susivienijimo seimų sesijų tvarka ir programa turėtų būti papildyta tuomi, kad po Pildomosios Tarybos narių ir pastoviųjų komisijų pranešimų laikas būtų paskirtas SLA apskričių ir kuopų veiklos pranešimams seimą supažindinti su organizacijos veiklos bendru vaizdu. **238 Kp.**

4. SEIMO DELEGATAI

Papildyti SLA Konstitucijos II Skyriaus 7-tąjį strapsnį ta prasme, kad kuopos turėtų didesnę reprezentaciją seime balsuojanti, jei pats delegatas negalįs SLA seime dalyvauti, visvien jam būtų leista raštiškai įgalioti (proxy) kitą kuopos dalyvaujantį delegatą jo vieton, balsuoti, darant nutarimus. **63 Kp.**

5. SEIMO NUTARIMAI

Visi seimo nutarimai ir rezoliucijos turėtų būti aplinkraščiu pranešamos visoms kuopoms tuojau po seimo, kad kuopų nariai greitu laiku būtų painformuoti apie seimo nutarimus. **38 Kp.**

6. KANDIDATAI Į PILDOMĄJĄ TARYBĄ

Siūloma pakeisti SLA Konstitucijos V Skyriaus 1-mąjį straipsnį ta prasme, būtent: Išbraukti frazę "Pildomosios Tarybos nariais gali būti renkami tik tokie nariai, kurie yra gerame stovyje Susivienijime išbuvę ne mažiau kaip penkis (5) paskutiniuosius metus prieš rinkimus ir yra Jungtinių Amerikos Valstijų, ar Kanados piliečiai." Vieton to įterpti naują frazę: "Pildomosios Tarybos nariais gali būti renkami tik tokie nariai, kurie yra išbuvę gerame stovyje Susivienijime nemažiau kaip metus prieš Seimo rinkimo datą." **238 Kp.**

7. SLA PILDOMOSIOS TARYBOS RINKIMAI

Taupymo sumetimais, siūlome, kad ateityje SLA Pildomosios Tarybos nariai būtų renkami iš vienos kolonijos ar apylinkės. **222 Kp.**

8. DIVIDENDAI

Dividendai turėtų būti išmokėti kasmet, kaip daro apdraudos kompanijos. **376 Kp.**

9. SLA METINĖ ŠVENTĖ.

Yra fraternalinių draugijų, kurios kasmet švenčia vadinamus "Founders Days", prisimindami draugijos įsteigėjus. Užtat mes siūlome, kad Susivienijimas švęstų, savo įsteigimo datą, kaip šventę, tiek centre, tiek apskrityse, tiek kuopose, kasmet ta intencija, kad nariams ir aplamai lietuvių visuomenei būtų preminta, jog mūsų garbinga organizacija jau peržengė 100 metų ar daugiau slenkstį! **353 Kp.**

10. SVEIKATOS SKYRIUS TĖVYNĖJE

Nariai pasiilgo Sveikatos patarimų TĖVYNĖJE. Siūlome, kad kiekviename TĖVYNĖS numeryje pasirodytų straipsnis kokiu nors medicinos ar sveikatos klausimu. **90 Kp.**

11. APRAŠYMAI APIE KUOPAS TĖVYNĖJE

Yra permažai žinių iš kuopų veiklos. TĖVYNĖ turėtų paskirti bent vieną puslapį SLA kuopų žinioms ir skelbimams. **38 Kp.**

12. SOCIALINIO APRŪPINIMO KLAUSIMAI TĖVYNĖJE

Kiti lietuviški laikraščiai dažnai talpina straipsnius, kurie yra ne tik įdomūs, bet ir naudingi pensininkams, kaip pavyzdžiui, apie Social Security, Medicare, senimo prieglaudas ir tt. Kadangi daug mūsų yra pensininkų amžiaus, siūlome, kad TĖVYNĖJE būtų įvestas skyrius pensininkų reikalams. **38 Kp.**

13. SLA KULTŪROS KOMISIJA

SLA Kulturos Komisija turėtų būti pavesta paruošti kultūrinį konkursą, kurio tema būtų "Kudirkos ir "Varpo" įtaka į Amerikos Lietuvius". Jų rekomendacijos turėtų būti pavestos SLA Pildomajai Tarybai, kuri suformuluos tokio konkurso gaires. **376 Kp.**

14. SLA INVESTMENTAI LIETUVIŲ FINANSŲ ĮSTAIGOSE

SLA turėtų savo kapitalą investuoti į lietuvių finansines institucijas, nes "lietuvis turi lietuvį visokeriopai remti". **222 Kp.**

15. JAUNIMAS

Susivienijimas apdraudžia nemažai jaunimo. SLA Jaunimo Komisija turėtų išdirbti kultūrinę ar sportinę programą jaunuoliams, kurie atvažiuoja su tėvais į SLA seimus, kad seimo metu jie turėtų pozityvų ir konkretų užsiėmimą ir neliktų užmiršti sesijų metu. **376 Kp.**

16. SLA DIVIDENDAI

SLA turėtų mokti vieno procento dividendą pagal poliso mokesčių lentelę, kai narys Susivienijime išbūna 20 metų. Pavyzdžiui, 20 metų jaunuolis išbuvęs SLA 23 metus bus pasiekęs 43 metų amžiaus. Jo poliso gryno pinigo atšaukimo vertė yra $443.90 (pagal V-2 lentelę). Tai metinis vienas procentas būtų $4.43. Mokant tokį dividendą kas trys metai jo čekis būtų $13.29 ir jis jį gautų iki gyvos galvos. Pradedant mokėti 1990-aisiais metais, tiems nariams, kurie yra SLA išbuvę 23 metus su V-1, V-2 ir pn. paliudijimais. Tokiu būdu SLA padidintų narių skaičių ir pagerintų SLA vardą. Įrodytų, kad tai geras indėlis gyvenimo ateičiai įsirašant į SLA.

SLA 14 kuopos Valdyba

LAA LODGE AND MEMBER MOTIONS AND PROPOSALS

1. ON SAVING TIME DURING CONVENTIONS

LAA Supreme Executive Board and Committee reports should reach the convention delegates in advance and not on the eve of the convention. Long reports should be read during the convention. The time should be utilized for questions on the reports. **Lodge 336**

2. ON GREETINGS DURING THE CONVENTION

In order to save time, written greetings should not be read word for word during the convention, but should be summarized. **Lodge 90**

3. CONVENTION AGENDA

The order of business and program of the Alliance convention sessions should be enlarged to provide time for LAA district and lodge reports after those of the Supreme Executive Board members and permanent committees so that the convention could get a general picture of the activities of the organization. **Lodge 238**

4. CONVENTION DELEGATES

The LAA Constitution Article II Section 7 should be amended to the effect that the lodges have greater representation during voting at conventions. If the member delegate is unable to attend the convention he could designate in writing a proxy to cast a vote in his stead. **Lodge 63**

5. CONVENTION DECISIONS

All convention decisions and resolutions should be reported to all of the lodges by bulletin immediately after the convention, so that the lodge members be informed during a short interval of convention decisions. **Lodge 38**

6. CANDIDATES FOR THE SUPREME EXECUTIVE BOARD

It is offered that the LAA Constitution Article V Section 1 be amended by deleting the phrase: "provided however, that no member of the Alliance shall be eligible for any of the above named offices, who has not been a member of the Alliance continuously, in good standing for five (5) years,..." and in its place a new phrase be inserted, to wit: "provided however, that no member of the alliance shall be eligible for the above named offices, who has not been a member of the Alliance in good standing for not less than one year prior to the date of the convocation of the convention..." **Lodge 238**

7. ELECTIONS TO THE LAA SUPREME EXECUTIVE BOARD

For economy's sake, we propose that in the future the LAA Executive Board members be elected from one colony or district. **Lodge 222**

8. DIVIDENDS

Dividends should be paid annually as is the case with insurance companies. **Lodge 376**

9. AN ANNUAL LAA ANNIVERSARY

There are fraternal societies which observe on an annual basis so-called "Founders Days", which are reminiscent of the society's founders. Therefore we propose that the Alliance observe the date of its founding as a holiday, not just in the center, but in districts and lodges as well with the intention that our members and Lithuanian society in general be reminded that our honorable organization had passed the 100-year or more threshold! **Lodge 353**

10. THE HEALTH SECTION IN TĖVYNĖ

Our members miss health articles in TĖVYNĖ. We suggest that each issue of TĖVYNĖ offer an article about some aspect of medicine or health. **Lodge 90**

11. REPORTS ABOUT LODGES IN TĖVYNĖ

There is little news about lodge activities. TĖVYNĖ should devote at least a full page for news about LAA lodges and their announcements. **Lodge 38**

12, WELFARE QUESTIONS IN TĖVYNĖ

Other Lithuanian newspapers often carry articles which are not only interesting, but useful to our retirees-pensioners, as for example, about Social Security, Medicare, old age homes, etc. Since many of our members are retirees, we suggest that TĖVYNĖ establish a section for pensioners' interests. **Lodge 38**

13. LAA CULTURAL COMMITTEE

The LAA Cultural Committee should hold a cultural contest, whose theme would be "Kudirka and the Influence of "VARPAS" on Lithuanian Americans." The Committee's recommendations should be passed on to the LAA Supreme Executive Board which will formulate the rules of the contest. **Lodge 376**

14. LAA INVESTMENTS IN LITHUANIAN FINANCIAL INSTITUTIONS

The LAA should invest its capital in Lithuanian financial institutions, because "a Lithuanian should always support a Lithuanian." **Lodge 222**

15. YOUTH

The Alliance insures many youths. The LAA Youth Committee should develop a cultural or sports program for youths, who attend LAA conventions with their parents, so that during the sessions they would be involved in positive and concrete activities and not remain ignored during the sessions. **Lodge 376**

16. LAA DIVIDENDS

The LAA should pay one percent dividend according to the policy rate table, after a member has been with the Alliance for 20 years. For example, a 20-year-old youth, being with the LAA for 23 years will have reached the age of 43. His cash surrender value of the policy is $443.90 (according to the V-2 Table). Therefore, the annual one percent would be $4.43. Paying such a dividend every three years, his check would amount to $13.29 and he would receive such a check as long as he lives. Starting with 1990, payments should be made to members who have been with the Alliance for 23 years with V-1, V-2, etc. certificates. In this manner the LAA would increase its membership and better the LAA name. These dividends would show that it's a good deposit for the future by signing up with the LAA.

Executive Board of LAA Lodge 14

Susivienijimas padėjo tūkstančiams lietuvių: apdraudomis, patarimais, stipendijomis, pašalpomis, pagalba našlėms ir našlaičiams ir lietuviams išsilaikyti ir iki šių dienų būti lietuviais — išaugo į didžiausią ir turtingiausią lietuvių organizaciją už Lietuvos ribų!

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 63-čiasis Seimas Cleveland, Ohio

SLA Seimas įvyks 1989 m. birželio-June 23—24—25 d. d. Wickliffe Inn, 28611 Euclid Avenue, Wickliffe, Ohio 44092, telef. [216] 944-7400, rytiniame Clevelando priemiestyje, apie 4 mylias nuo Lietuvių Namų.

Viešbutis lengvai pasiekiamas, yra prie pat greitkelio, I-90 ir taip pat turi limuzino patarnavimą nuo Clevelando Hopkins aerodromo — aerouosto.

Viešbučio kambarių kainos: vienam asmeniui — $34.00 plius taksos už dieną, dviem asmenim $34.00—$37.00 plius taksos, priklausant nuo dalyvių skaičiaus. PRAŠOMA ĮSIREGISTRUOTI KIEK GALIMA ANKSČIAU, grąžinant SLA sekretorėsi pasiųstąsias registracijos korteles viešbučiui.

Visi Seimo posėdžiai vyks Wickliffe Inn, o pramogos-parengimai vyks Lietuvių Namuose, 877 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119.

Delegatams susipažinimo vakaras įvyks penktadienį, birželio 23 d. 7 val. vakare. Meninę dalį atliks armonikėlės muzikė Irma Ibenskienė.

Banketas vyks šeštadienį, birželio 24 d., 8 val. vakare. Programą atliks muzikės Onos Mikulskienės vadovaujamas LTM Čiurlionio Ansamblio Kanklių Orkestras. Taip pat gros orkestras.

SLA 63-čiajam Seimui Rengti Komitetas. Sėdi iš kairės: E. Bernotienė, iždininkė J. Budrienė, pirmininkas A. Pautienis, vicepirmininkė O. Jokūbaitienė. Stovi iš kairės: Z. Dučmanas, Pildomos Tarybos atstovas P. Šukis ir sekretorius B. Bernotas [Kelių kitų narių nuotraukoje trūksta].

Jono Velykio nuotrauka

RESERVATION REQUEST

WICKLIFFE INN
28611 Euclid Avenue
Wickliffe, Ohio 44092

LAST NAME _____ FIRST _____
ADDRESS: STREET _____ CITY _____
STATE _____ ZIP _____
PHONE (___) _____ ARRIVAL TIME _____
ARRIVAL _____ DEPARTURE _____
ROOM-TYPE REQUESTED: Double ___ Dbl/Dbl ___ Rollaway ___

Reservations Held until 6:00P.M. unless Guaranteed by VISA/MC or Am.E:
CARD TYPE _____ CARD NO. _____ EXPIRES _____

Group/Convention/Special Function you are Representing

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

SEIMO VAKARAIS PRAMOGOS

Seimui ruošti komisija maloniai kviečia SLA narius — nares ir svečius.

Ypač delegatai ir svečiai kviečiami dalyvauti mūsų pobūviuose į kuriuos prašome bilietus įsigyti iš anksto.

Susipažinimo vakarui birželio 23 d. 7 val. v. Delegatams įžanga nemokama,vietiniams, bilieto kaina $10.00.

Birželio 24 dieną banketas su programa ir šokiais. Pradžia 7 val.
Kaina su vaišėmis $25.00
Prašom telefuoti rengėjams:
Paul Šukis (216) 382-4941
1669 Crest Rd.
Cleveland, Hts, Ohio 44121
arba
Ona Jokūbaitis (216) 481-7161
3000 Hadden
Euclid, Ohio 44117

VISŲ TĖVYNĖS SKAITYTOJŲ DEMESIUI

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje savo organą Tėvynę nariams pradėjo siuntinėti nauju adresavimo būdu.

Pertvarkant adresus pastebėjome, juos perspausdinant įvyko klaidų. Pastebėję klaidas malonėkit Centrui atsiųsti tikslius adresus, Tėvynę gausite greičiau.

PRISIMENANT PREZ. H. TRUMAN 100 M. SUKAKTĮ IR PAGALBĄ LIETUVIAMS

Buvusio JAV prezidento Harry S. Truman 100 metų gimimo sukaktį prisimenant . . . Šioje nuotraukoje vaizduojamas 1948 m. rugsėjo 6 d. įvykęs Amerikos Lietuvių Tarybos delegacijos susitikimas, kuriame prez. Trumanas nusifotografavo, priėmęs iš jos memorandumą Lietuvos klausimu. Iš k. į d.: ALTo vykdomojo komiteto pirm. L. Šimutis, ižd. M. Vaidyla, LRKSA atstovas adv. Jonas Grigalius, SLA atstovas Povilas P. Dargis ir ALTo sekretorius dr. Pijus Grigaitis. SLA prezidentas Povilas P. Dargis apie įvykį rašė:

1948 metais gegužės 8 d. suėjo šimtas metų, kai gimė buvęs JAV prezidentas Harry Truman. Žymėtina, kad jis daug patarnavo lietuvių reikalams. Prisimenu dvi ALTo delegacijas: vieną 1948, antrą 1952-aisiais metais audiencijas Baltuosiuose Rūmuose, kuriose ir man teko dalyvau i Štai prezidento Trumano pareiškimai: "Tuojau įsakysiu JAV Karo Vadovybei [Eisenhoweriui] neišduoti Sovietų Rusijai lietuvių, kurie vėl Displaced Persons "kempėse". Antras svarbus jo pareiškimas, kad kaip JAV Prezidentas pritars ir rems JAV Kongrese pravesti palankų įstatymą, suteikiant Pabaltijo Valstybių žmonėms — "displaced persons apsigyventi Amerikoj įstatymą. Ir toks įstatymas buvo pravestas ir į JAV atvyko virš 30 tūkstančių lietuvių. Dalis jų veiklūs Susivienijimo Lietuvių organizacijoje, trumpai žinomą SLA.

BINGO PABAIGTUVĖS

New Yorke

Gruodžio mėnesio gale pasibaigė ir Lietuvių Atletų klubo vadovaujami bingo žaidimai. Kiekvieną ketvirtadienio vakarą, tik ką sugrįžę iš savo darbų, jie skubėjo į bingo žaidimus, kur prirūkytoje salėje patarnavo bingo lošėjams — be atlyginimo, be pretenzijų, be visuomenės dėmesio. Juose žmonės nepasiekė įvertinimo.

Jei pasikeistų sąlygos ir atsirastų norinčių bingo žaidimus lankyti bei juose dirbti, būtų galima iš naujo pradėti.

Svarbiausias bingo pajamų tikslas buvo sutelkti pastovias lėšas K. Židinio statybai ir išlaikymui. Tik bingo žaidimų pelno dėka buvo įvykdytas galutinis pasiryžimas Židinį statyti ir tik bingo pinigais jį buvo įmanoma išlaikyti. Ir iš tikrųjų tie bingai ir tie bingininkai savo užduotį atliko.

Per 17 metų LA Klubo bingo žaidimas Kultūros Židiniui davė $502,350 pajamų.

•

Lietuvos Fronto Bičiulių studijų ir poilsio savaitė įvyks 1989 rugpjūčio 13-20 Dainavoje. Registruotis ir kambarius rezervuoti prašoma pas valdybos iždininką Joną Vasarį, 979 Proehl Dr., Barberton, Ohio 44203. Tel. 216 644-7411.

LETUVOS ATSIMINIMŲ RADIO NUO GEGUŽĖS 22

WSOU — FM BANGA 89
PIRMADIENIAIS NUO NUO 5:30 VAKARAIS
ANGLIŠKAI, LIETUVIŠKAI — NUO 6 IKI 7 V. V.

Ispanų evangelistų draugijai nupirkus WNYM radijo stotį, "Lietuvos Atsiminimų" radijo valandos nuo **gegužės 22 d.**, bus transliuojamos iš Seton Hall Universiteto stoties, **WSOU-FM, 89.5 FM banga.**

"Music of Lithuania" programos, perdavinėjamos jau per 25-erius metus anglų kalba, supažindinti amerikiečius su lietuvių kulturinėmis vertybėmis, istorija ir muzika, bus girdimos **pirmadieniais**, pusvalandį anksčiau — **5:30 val. vakaro.**

Po šio pusvalandžio, **"Lietuvos Atsiminimų"** programa **lietuvių** kalba bus perduodama nuo **6 iki 7 val. vakaro.** Mus visus džiugina šio metų universiteto radijo stoties vadovybės didelis prielankumas lietuviams.

25 metų "Music of Lithuania" sukakties progs, klausytojai sudėjo $3,000 stočiai nupirkti naują įrašymo mašiną. Abiem programom vadovauja prof. dr. Jokubas Stukas. "Lietuvos Atsiminimai" sulaukė jau 48-erių metų sukakties.

63-ČIASIS SEIMAS ĮVYKS Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 1989 m. birželio- June 23, 24 , 25 CLEVELAND, OHIO